Ao. 1817.] [*No.* 37.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, *den* 13*den* SEPTEMBER, 1817.

BATAVIA.

ZATURDAG, den 13*den* SEPTEMBER, 1817.

ZEE-TIJDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Sept. 5 — *Amerc. schip Two Brothers, J. Gilchrist, van Paccalongan den 3den September.*

— 6 — *schip De Hoop, M. D. Jhnking, van Hellevoetsluis, den 23sten Maart, met Z. M. Troepen.* — *Dito Engs. schip Bulmer, W. Reid, van Engeland, den 8sten Mei, passagier de Heer Rutter.*

— 8 — *schoener Dorothea, J. Goodwin, van Tagal, den 3den September, passagier de Heer A. Arons.* — *Dito brik Jacobo Margarettha, P. Pieters, van Grissee, den 4den September.* — *Dito Amerc. brik Jane, J. Boardman, van Gibraltar, den 4den Junij.*

— 9 — *brik De Hoop, A. de Bruijn, van Sourabaija, den 30sten Augustus passagiers juffr. Pielat, nigt en neef.* — *Amerc. brik Stendu, M. Whitneij, van Mauritius, den 27sten Julij.*

— 10 — *Kanonneer boot No. 3, T. H. de Gelder, van Lampong, den 3den Sept.*

— 11 — *schip Waterloo, D. Hensken, van Samarang, den 9den September passagiers de Heer H. L. Lijnge en mevr. IJsseldijk.* — *Dito schoener Hobie, Tan Pialong, van Indramaijoe, den 8sten September.*

Vertrokken.

Sept. 6 — *Eng. schip Ocean, A. L. Johnston, naar Tagal, Paccalongang en Samarang — passagier, de heer Davidson.*

— 8 — *Amerik. schip Potomac, J. Gawn, naar Amsterdam.* — *Eng. schip Barton, Nelson, naar Indramaijoe en Samarang.* — *Amerik. schip Two Brothers, J. Gilchrist, naar Nederland — passagier, de heer G. Totten.*

— 9 — *Eng. schip Broxbourneburij, E. Pitcher, naar Samarang.*

— 10 — *Eng. schip Shipleij, L. W. Moncrif, naar Indramaijoe.* — *Dito dito Ellergill, W. Lake, naar Samarang en Sourabaija — passagier, de heer Addison.* — *Arab. sala sala Fattalragtman, Said Abdulla, naar Bancaoloe en Padang.*

— 11 — *brik Susanna, J. Pieters, naar Indramaijoe — passagiers, de heeren Rodenhuis en Knippel.* — *Inlandsche Goerab, Ende, naar Tagal.*

Schepen liggende ter reede.

Z. M. fregat Wilhelmina — dito brik Marianna — dito kanonneerboten No. 3 en 10 — schip Henrietta Elizabeth — dito Fortitudo — dito Columbus — dito L'Auguste — dito Selima — dito Maria Louisa — dito Johanna Frederika — dito De Hoop — dito Waterloo — brik Creterion — dito Zephier — dito Frolic — dito Tekseng — dito Maria — dito Sech Slamat — dito Goelek — dito Margaretha — Jacoba Margaretha — dito De Hoop — schoener Succes — dito Calipso — dito Recommencement — dito Jonge Nicolaas — dito Dorothea — dito Hobie — kotter Equivoque — dito Endeavour — Z. B. M. brik Kangaro — Eng. schip Lord Minto — dito Maria — dito Bulmer — dito brik W. Pullen — Amerik. schip Helvetius — dito Rousseon — dito brik Ariadne — dito Jane — dito Stendu — dito Othello — Arab. brik Boeroeng — Chinesche Sala Sala — dito Sala Sala.

SOURABAIJA.

Aangekomen.

Aug. 24 — *schip Johanna Frederika, Pr. de Haan, van Probolingo, den 23sten Augustus, passagier een Europesche korporaal.*

Vertrokken.

Aug. 24 — *brik W. Pullen, J. Brijant, naar Batavia.*

— 26 — *schip Maria Louisa, M. Leterus, naar dito, passagiers, mevrouw Cassa met bediendens.*

— 28 — *schip Johanna Frederika, P. de Haan, naar dito, passagiers, twee jonge heeren Fisser.*

— 30 — *brik De Hoop, A. de Bruijn, naar dito, passagiers, jufvrouw Pielat en den heer en mevr. Wernard.*

Schepen liggende ter reede.

Z. M. schip De Ruijter — dito dito Amsterdam — dito De vrouwe Helena — dito Baron van der Cappellen — Z. M. corvet Venus — brik Amazone — dito De Hoop — do. dito dito — dito Waterloo — dito Jacoba Ambrosina — Z. M. schoenjer Muntok — dito Welhelmina — Z. M. kanonneer-boot No. 2, 4, 6, 8, 14, — Eng. schip Eliza, — Americ. schip Bingham — dito Wabash — Arab. schip Mastora — dito Mahgden — dito Salambole — brik Jadul Karip.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDON, *den* 18 *Maart.*

— Het *Appel aan de engelsche natie, over de behandeling, welke* Bounaparte *op het eiland St. Helena ondergaat,* door den heer *Santine,* zich noemende kamerbewaarder van het kabinet des keizers, gedrukt aan het hoofd van den brief van den generaal graaf *Montholon,* luidt als volgt:

„ „Ik ben," zegt deze man, „geboortig van Corsica; met mijn 13de jaar trad ik in den krijgsdienst onder het bataillon Corsikaansche scherpschutters, en heb de veldslagen bijgewoond van Ulm, Austerlitz, Jena, Pruis-Eilau, Friedland, Regensburg, Eckmuhl, Aspern, Ypersberg, Wagram en Poloczk, waarna ik in plaats van soldaat, courier werd. Toen de Keizer, van Fontainebleau, naar Elba vertrok, volgde ik hem, zonder mij te bekommeren over den staat, waarin ik zoude voortdienen. Kort na mijne aankomst, werd ik aan den keizer voorgesteld, die in mij een' oud soldaat herkende, welke nooit in zijn' pligt te kort schoot, en die de goedheid had, mij boodschapper van zijn kabinet en bewaarder van zijne portefeuille te maken. Ik keerde in het gevolg des Keizers, in 1815, in Frankrijk terug; na den slag van Waterloo, verzeldo ik hem naar Rochefort, en aan boord van het engelsch schip *the Bellerophon.* Eindelijk, was ik een van de weinige getrouwe dienaars, die het geluk hadden hem naar St. Helena te volgen, alwaar ik bijna een jaar bij zijn persoon heb gediend.

„ Toen de keizer aldaar aankwam, verbleef hij omtrent een paar maanden ten huize van een' koopman, genaamd *Balcombe*; hetzelve was geheel niet geschikt noch gevoegelijk, doch waaromtrent sir. *G. Cockburn* (de admiraal) geenzins berispelijk is. Bij alle gelegenheden trachtte hij de pligten van zijnen post overeen te brengen, met den eerbied en de kieschheid, aan den rang en de rampspoeden van zijnen doorluchtigen gevangen verschuldigd.

„ Van daar werd de keizer naar *Longwood* vervoerd, hetwelk weleer eene pachthoeve was, toebehoorende aan de Oost-Indische Compagnie, in welke ellendige wijkplaats hij nog is. Zijne slaapkamer is naauwlijks ruim genoeg, om een bed en eenige stoelen te bevatten. Het dak van deze loots bestaat in gepekt papier, hetwelk begint te rotten, en doordrongen wordt van het regenwater en den daauw; bij alle welke ongemakken men nog voegen kan, dat het huis vol rotten is, die alles vernielen, waar zij kunnen bijkomen. Al het linnen des keizers, zelfs dat, hetwelk onlangs van Engeland is gezonden, hebben zij doorknaagd, en volkomen bedorven. Bij gebrek van kasten, moet het linnen noodwendig op de vloer bloot liggen. Wanneer de keizer eet, loopen de rotten door het vertrek en kruipen zelfs tusschen zijne voeten.

„ Het gerucht, dat er een huis voor den keizer gebouwd is, hetgeen men zeide, dat van Engeland was afgezonden, is geheel valsch; er zijn indedaad eenige stukken houtwerk aangekomen, maar de gouverneur heeft verklaard, dat er geen huis in minder dan drie of vier jaren kan gebouwd worden.

„ Toen de keizer te *Longwood* gevestigd was, voerde sir *G. Cockburn* de uiterste spaarzaamheid in alle uitgaven in. Evenwel leed de keizer geen gebrek aan het noodige, en de admiraal droeg altoos zorg, dat niets werd geweigerd, hetgeen, met billijke in achtneming van plaats, van den persoon des keizers, en van zijnen pligt, onvermijdelijk was.

„ Nu, evenwel is het geene spaarzaamheid, welke de nieuwe gouverneur ingevoerd heeft; het is volstrekt gebrek.

„ Er moet bij deze herinnerd worden, dat de gouverneur den geheelen last op zich nam van het onderhoud van *Napoléon* en diens gevolg; maar de provisien, die hij verzorgde, waren altoos in te geringe hoeveelheid, en ook dikwijls van slechten aard, wanneer in dit laatste geval des keizers hofmeester (*Cipriani*) zich genoodzaakt vond den leeftogt terug te zenden, werden die artikelen nooit door bruikbare vervangen, en men moest noodzakelijk tot den volgenden dag wachten, om nieuwe te bekomen.

„ Dikwijls is het gebeurd, dat, wanneer de hofmeester zonder eenig slagtvleesch voor des keizers tafel was, hij mij afzond, om een schaap te koopen, waarvoor ik vier guinea's betaalde, en menigmaal kon men alleenlijk spek bekomen om soep te maken.

„ Zoo kapitein *Poppleton,* van het 58ste regiment, een man van eer is, zoo als ik hem geloof te zijn, zal hij niet nalaten te getuigen, dat hij dikwijls kaarsen geleend heeft, om dit verblijf van ellende te verlichten, zoo wel als brood, boter, gevogelte en zelfs zout. Zelfs ben ik dikwerf, uit noodzakelijkheid, in de gewoonte geweest, om boter, eijeren en brood van de soldaten-vrouwen te koopen, zonder hetwelk de keizer dikwerf zonder ontbijt, en zelfs zonder middagkost zou geweest zijn.

„ De gouverneur had zeven bedienden naar *Longwood* gezonden, maar de keizer was verpligt vier derzelven af te danken, uit onvermogen, om hun voedsel te verzorgen; waarop de gouverneur, aan de drie overigen, soldaten portien toestond.

„ Zoo is het ook dikwijls gebeurd dat de hofmeester *Cipriani* de broodportien van deze drie knechts kocht, welke zij van het kamp ontvingen, ten gevolge van gebrek aan leeftogt voor den keizer en diens gevolg, door het niet aanbrengen daarvan veroorzaakt.

„ Het is eene daadzaak, welke bijna ongeloofelijk zal schijnen, doch niettemin waar is, dat de keizer beperkt is tot eene flesch wijn daags; de maarschalk en mevrouw *Bertrand,*

de generaal *Montholon* en zijne vrouw, de generaal *Gourgaud* en de graaf *de las Casas* hebben ook ieder eene flesch.

„ De maarschalk *Bertrand* heeft drie kinderen, de heer *Montholon* twee, en de heer *de las Casas* een, omtrent 15 a 16 jaren oud; voor alle welke monden de gouverneur geene portien toekent,

„ In dezen toestand van zaken is de keizer gedwongen geweest, al zijn zilverwerk te verkoopen, om zich de eerste levensbehoeften aan te schaffen. Ik zelf brak het in stukken, alvorens het ter verkoop werd gebragt; het provenu van den verkoop moest, op bevel van den gouverneur, gedeponeerd worden in handen van den heer *Balcombe*, en de keizer vermogt er niet een' enkelen stuiver van in handen hebben.

„ Wanneer de keukenmeester verlangde, ten einde het gebrek van leeftogt, door den gouverneur verzorgd, aan te vullen, zelf koopen te doen (hetgeen alle dagen gebeurt), mag hij die enkel betalen in ordonnantie op den heer *Balcombe*.

„ Ik was gewoon met het aanlichten van den dag op te staan, en wanneer het mij niet gelukte, in de nabijheid onzer woning eenige weinige duiven te schieten, had de keizer dikwijls niets voor zijn ontbijt. De mondbehoeften kwamen niet voor twee of drie uren in den namiddag te *Longwood*, en als zij van zoo slechten aard waren, dat de keukenmeester die terug moest zenden, leefde de keizer enkel van hetgeen mijne jagt opleverde. Bij deze gelegenheden achtte de kok zich gelukkig, dat hij van Parijs bouillon-koekjes had mede gebragt, met welke hij de soep voor den keizer maakte.

„ Water om te koken is er te *Longwood* niet. Evenwel kan men zeer goed water bekomen, maar omtrent 1200 ijards (of 600 roeden) verre, hetwelk naar 's keizers barakken kan gebragt worden, voor 12 à 1500 franken onkosten.

„ Het huis wordt enkel met water uit deze fontein voorzien; dezelve is slechts op den dag open; op allen anderen tijd is dezelve gesloten, en wordt bewaard door een engelsch officier, die zelden tegenwoordig is, wanneer men water behoeft. Er is eene buis, die het water in het Engelsch kamp aanvoert, maar men achtte het onnoodig, om ook zoo veel voor den ongelukkigen *Napoleon* te doen.

„ Ik verschoone de groote en menschlievende engelsche natie van de mededeeling eener afschildering der verdere smaadheden en vernederingen, waar aan de keizer is blootgesteld, mitsgaders van de verdere bijzonderheden der klagten, welke de keizer tegen den gouverneur sir *Hudson Lowe* inbrengt. Ik zal mij enkel bepalen met aan te merken, dat, bij het laatste bezoek, hetwelk de gouverneur te *Longwood* deed, en waarbij ik tegenwoordig was, hij den keizer op zulk eene verregaande wijze hoonde dat deze tot hem zeide: „Hebt gij dan niet „ gedaan met mij te honen? ga uit mijne te„ genwoordigheid, en laat mij u nimmer we„ derzien, ten zij gij bevelen van uw gouver„ nement hebt ontvangen, om mij te vermoor„ den! alsdan zult gij mij gereed vinden, om „ mijne borst voor u te ontbloten. Mijn per„ soon is in uwe magt, gij kunt mijn bloed „ storten.

„ De admiraal *Cockburn* had den omtrek van des keizers wandeling bepaald op twee mijlen; de tegenwoordige gouverneur heeft dit, zonder eenige beweegreden, op eene halve mijl gebragt.

„ De ongemakken van het klimaat van *Longwood*, en bijzonder de vocht, waaraan de keizer is blootgesteld, hebben zijne gezondheid merkelijk benadeeld; en volgens het gevoelen van de engelsche geneesheeren, kan hij aldaar geen volgend jaar doorbrengen, zonder zijn leven in gevaar te stellen.

„ De keizer, over zijn zilverwerk beschikt hebbende, kon ook den dienst missen van bewaarder van hetzelve, en genoodzaakt zijnde geworden, om het aantal zijner paarden te verminderen, bij mangel van genoegzaam voeder voor dezelven, heeft hij een' der beide pikeurs, die hij in dienst had, ontslagen; geenerlei kabinet meer hebbende, is ook het ambt van deurof kamerbewaarder overtollig geworden, en heeft hij het raadzaam geoordeeld, om ook mij af te danken. Op die zelfde wijze ondergaan dagelijks voorwerpen van eerste noodwendigheid voor zijne huishouding vermindering.

„ Op bevel van den gouverneur, is de kolonel *Pontowski* van dit eiland verwijderd.

„ Wij zijn van St. Helena vertrokken, den 28sten October, aan boord van het engelsch fregat *the Orontes*, en na wij naar de Kaap de Goede Hoop waren gezeild, zijn wij naar St. Helena terug gekeerd, alwaar wij zeven dagen bleven, zonder aan land te mogen komen. De keizer, onze terugkomst vernomen hebbende, maakte dat er te *Jamestown* eenige voorraad voor onze reis naar Engeland gekocht en aan boord van het schip gezonden werd. Echter waren wij genoodzaakt, om de levende have terug te zenden, vermits de kapitein er op aandrong, om die onmiddelijk te dooden. Ten aanzien van den wijn, dien hebben wij op de reize niet geproefd, daar wij niet wilden gedogen, dat een geschenk van den keizer, hetwelk strikt gesproken, ons eigendom was, ons door den kapitein bij portien zou worden uitgedeeld.

„ Wij kwamen, den 2den Februarij te Portsmouth, van waar ik mij naar Londen begaf, om den smartelijken maar noodzakelijken pligt te vervullen, waarvan ik mij thans kwijte door de openbaarmaking van dit verhaal.

Met een onlangs van Macao aangekomen schip heeft men eenige nadere bijzonderheden ontvangen, wegens den uitslag van de engelsche ambassade in China. Een der brieven, welke hetzelve medegebragt heeft, bevat een uittreksel van een edikt des Keizers, hetwelk, den 5den September ll., ter dezer gelegenheid, aan den Onder-Koning van Canton gezonden is. Bij hetzelve wordt aan den Onder-Koning kennis gegeven, dat de engelsche ambassadeur te *Tien Sing* aangekomen was, en dat Z. Exc. en zijn gevolg, door den gouverneur van die haven, op een gastmaal genoodigd zijn geworden; doch dat zij de gewone pligtplegingen niet in acht genomen hebben, en niet genoeg voelig schenen voor de achting en gastvrijheid, met welke zij ontvangen waren geworden. Van daar vertrokken zij naar *Yuan* (het zomer-paleis des Keizers); hij beklom zijn' troon, om hen te ontvangen, doch zij weigerden, onder voorgeven van onpasselijkheid, den Keizer te bezoeken. Dienvolgens gelastte de Keizer, dat de ambassade zijn land verlaten zou. Hij was van oordeel, dat de ambassadeur alleen te laken was, van den eerbied jegens hem te kort gedaan te hebben, daar de Koning denzelven van zoo verre en over zulke ontzaggelijke zeeën gezonden had, om zijn' brief aan den Keizer te overhandigen en hem zijne geschenken aan te bieden, hetgeen bewijst, dat 's Konings oogmerk was, dat de ambassadeur den Keizer bezoeken en met eerbied behandelen zou. Dienvolgens had hij gemeend, dat die geschenken niet geheel verworpen moesten worden, om dat anderzins de Keizer ook van zijne grondstellingen zou afwijken, welke daarin bestaan, om voor kleine koningrijken inschikkelijkheid te betoonen. Uit deze overweging, heeft de Keizer wel de minste der geschenken, te weten: twee landkaarten, twee schilderijen en 95 platen uit achting en goedheid voor den Koning van Engeland, willen uitkiezen en aannemen. Wederkerig heeft de Keizer den Koning ten geschenke gegeven een *Pai* (1), een *Izcou-Chu* (2), vier groote en acht kleine beursen. Zij waren bestemd, om aan den Koning van Engeland zijne verknochtheid voor den grondregel, *Hou lao Polai* (3) te bewijzen. De ambassadeurs zijn ontslaan en erkentelijk geweest, en hebben teekenen van berouw en vrees gegeven. Sedert, hebben zij zich naar *Thom Chea* begeven. Bij het edikt wordt vervolgens aan den onder-koning van *Canton* bevolen, om hen, bij hunne aankomst, een' maaltijd te geven. Behalve dit edikt, hetwelk publiek geworden is, zoo veronderstelde men, dat de Onder-koning geheime instructien bekomen had, waarbij hem bevolen werd, om de schepen van de ambassade, wanneer zij uit de Geele zee zouden terug komen, naauwkeurig gade te slaan. Dienvolgens heeft het schip *the general Hewit* met moeite verlof verkregen, om eene lading in te nemen, en alleenlijk op voorwaarde, dat kapitein *Campbell* de aankomst van lord *Amherst* zou afwachten, en de geschenken zou terug brengen, die niet aangenomen waren. Sedert het geval met *the Alceste*, liep het gerucht te *Canton*, dat de ministers des Keizers in ongenade gevallen waren, en wel uit hoofde zij hem niet vroeger onderrigt hadden van den tegenzin, welken lord *Amherst* betoond had, om zich aan de gebruiken, die, door de vreemdelingen, aan het hof van China worden in acht genomen, te onderwerpen. Volgens andere geruchten, waren zij afgezet, uit hoofde zij den keizer niet onderrigt hadden van den uitslag des oorlogs met de Nepaulezen, dan na de aankomst van lord *Amherst*, wiens zending men geloofde voornamelijk ten doel te hebben, om de ongerustheden te stillen, die bij het hof van *Pekin* zouden hebben kunnen ontstaan, wegens de uitbreiding der veroveringen van de Engelschen tot op de grenzen der voormaals aan China cijnsbare Staten, op welker souvereiniteit het nog aanspraak maakt.

(1) Pai: een kostbare witte steen, in welken men eene bloem ziet, die de gedaante van een menschen hart heeft. Bij gelukkige gebeurtenissen, geeft de keizer dikwijls dergelijke steenen aan de mandarijns, en ontvangt die van hen.

(2) *Izcou Chu* is een rond sieraad, uit 108 edelgesteenten zamengesteld, hetwelk de mandarijns op de borst dragen, wanneer zij voor den Keizer verschijnen.

(3) Zulks beteekent: „weinig ontvangen en veel geven," een voorschrift van *Confucius*, hetwelk steeds door den Keizer opgevolgd wordt.

LONDEN *den 21sten Maart.*

Zie hier een uittreksel uit de redevoering van lord *Bathurst*, bij gelegenheid van het voorstel van lord *Holland*, omtrent het gedrag, hetwelk men, ten opzigte van *Buonaparte*, sedert zijne detentie op St. Helena, gehouden heeft, in de zitting van de kamer der Pairs, van dingsdag, den 1sten dezer, uitgesproken:

De spreker liet de beweegredenen, welke den edelen lord genoopt hebben, om deze zijne motie te doen, alle regt wedervaren; doch hij kon niet nalaten op te merken, dat daar de edele lord zijn protest tegen de detentie van den persoon van *Buonaparte* op de registers dezer kamer had doen aanteekenen, dezelve detentie beschouwende, als tegen de menschelijkheid en regtvaardigheid aandruischende, men van hem niet moest verwachten, dat hij onpartijdig de beperkingen beoordeelen zou, aan dewelke de gevangene is onderworpen, aangezien alle soort van beperkingen hem onmenschelijk en onregtvaardig zijn voorgekomen. De edele lord heeft zijne motie gedeeltelijk gevestigd op een stuk, geschreven op last van *Buonaparte* en door den graaf *de Montholon* geteekend, en voor een gedeelte op geruchten, die hem van elders zijn ter oore gekomen. Het is onnoodig, op deze geruchten te antwoorden, even zoo min, als op het geschrift van zekeren *Santine*, hetwelk niet het minste krediet verdient. Hetzelve alzoo beschouwende als eenige aandacht onwaardig, en zelfs als gedesavoueerd, dewijl de edele lord zelf er weinig acht op schijnt gegeven te hebben, zal ik mij, vervolgde de spreker, bepalen tot het geschrift, geteekend *Montholon*, hetwelk zekerlijk authentiek is, daar het aan sir *Hudson Lowe* is overhandigd. Ik begin met op te geven hetgeen de instructien van sir *G. Cockburn*, bij diens vertrek naar St. Helena bebelsden, als welke instructien hem, gedurende zijn verblijf aldaar, tot regelmaat moesten strekken, en, na zijne terugkomst, insgelijks voor zijn' opvolger moesten dienen. Deze instructien zijn op het vaste land publiek gemaakt en sedert lang, is eene kopij daarvan aan deze kamer overgelegd. Zij hielden in, dat dewijl *Napoleon* als krijgsgevangen beschouwd werd, alle noodige beperkingen voor de zekerheid van zijne gevangenschap behoorden te worden daargesteld, doch dat men er hem, buiten noodzakelijkheid, geene moest opleggen. Deze algemeene regel is de grondslag geweest van al de, door Zr. Ms. gouvernement, gegevene instructien, en van al de maatregelen door sir *H. Lowe*, tot derzelver uitvoering genomen; Ik moet ook zeggen, dat er in die instructien geene wezenlijke veranderingen gemaakt zijn; er zijn sedert slechts eenige weinige explicatien, door het gouvernement Zr. M., aan den gouverneur gegeven, en indien er in die instructien eenige alteratien hebben plaats gehad, dan zijn die allen geweest ten voordeele van den persoon, welke er het voorwerp van is. De klagten, die men heeft ingebragt, kunnen in twee hoofdpunten worden gerangschikt: 1. de beperking der gemeenschap tusschen den gevangenen en anderen, hetzij schriftelijk hetzij bij monde; 2. De persoonlijke behandeling van den gevangenen.

Eerstelijk, zoo heeft men gezegd, dat het hem onmogelijk was, om met zijne echtgenoote, zijn' zoon of zijne bloedverwanten gemeenschap te houden; — dan zie hier de zinsneden uit de instructien, welke de schriftelijke gemeenschap met den gevangenen betreffen.

„ Alle brieven, aan den generaal *Buonaparte* of aan de personen van zijn gevolg geschreven, moeten, naar gelang der omstandigheden, aan den admiraal, of aan den gouverneur worden overhandigd, die dezelve zal lezen, alvorens die aan de personen aan welke dezelve gerigt zijn in handen te geven.

„ Dezelfde regel is toepasselijk op de brieven, door den generaal of zijn gevolg geschreven wordende.

„ Geen op St. Helena aankomende brief, met uitzondering der brieven van den secretaris van staat, mag den generaal of diens gevolg worden medegedeeld, en alle brieven aan personen buiten het eiland, moeten onder couvert, aan den secretaris van staat worden verzonden.

„ Den generaal zal duidelijk te kennen worden gegeven, dat de gouverneur of de admiraal uitdrukkelijken last heeft, om het gouvernement van Z. M. berigt te geven van alle verlangens en vertoogen, die de generaal hetzelve zou willen doen. Zij hebben te dien opzigte, geene voorzorg noodig te nemen; doch het papier, op hetwelk gezegde vertoogen geschreven zijn, moet open worden behandigd, opdat zij dezelve kunnen lezen en van de noodige aanmerkingen kunnen doen verzeld gaan."

Zoodat wanneer *Buonaparte* zegt, dat hij niet schrijven mag aan wien hem goeddunkt, dan is zulks eene onwaarheid. Indien hij zeggen wil, dat hij zulks niet doen kan, zonder dat zijne brieven worden geopend, dan is zulks

overeenkomstig de aan den gouverneur gegeven instructiën, doch men moet niet als een volstrekt verbod voordragen, iets dat slechts voorwaardelijk is. Men zegt vervolgens, dat hij geene brieven van zijne bloedverwanten en vrienden uit Europa ontvangen heeft, noch heeft kunnen ontvangen, dit is niet waar; zijne bloedverwanten en vrienden mogen gemeenschap met hem houden, indien zij hunne brieven aan den secretaris van Staat willen zenden, die dezelve zal openen, en zeer zeker daarna afzenden; doch vooraf zou het noodig zijn, dat zijne vrienden hem zouden verkiezen te schrijven, en het is eene daadzaak, dat slechts één zijner bloed verwanten hem geschreven heeft, te weten, zijn broeder *Joseph*, wiens brief, in de maand october ll., aan het bureau ontvangen, aldaar geopend en hem dadelijk toegezonden is.

Men beklaagt zich ook, dat het aan *Napoleon* niet veroorloofd is geweest, om den Prins-Regent eenen verzegelden brief toe te zenden, Sir *H. Lowe* zou zich, indien hem zulks gevraagd ware geweest, natuurlijker wijze hebben moeten gedragen naar de boven vermelde instructiën; doch de waarheid is, dat hem dienaangaande niets gevraagd is. Indedaad zoo had de graaf *Bertrand* aan sir *G. Cockburn* gevraagd, of hij, ingevalle de keizer een brief aan den Prins-Regent zou willen schrijven, zich belasten wilde met dien te overhandigen, zonder door iemand geopend te zijn? Sir *G. Cockburn* heeft daarop natuurlijker wijze geantwoord, dat hij zulks niet kon beloven, en dat alles wat hij te dien opzigte doen kon, was, hem zijne instructiën mede te deelen, voor zoo verre die de door den generaal *Buonaparte* geschreven brieven betreffen, het daarna aan diens eigen oordeel overlatende, om te doen en te laten, wat hij raadzaam zou achten. Van dien tijd af, is er geen dergelijk verzoek meer ingekomen. Met te gelasten, dat de klagten van *Buonaparte* over het gedrag des gouverneurs jegens hem, aan het gouvernement, niet dan in opene brieven zouden worden overgemaakt, heeft hetzelve ten oogmerk gehad, eensdeels om den gouverneur tegen alle nietige beschuldigingen te beveiligen, en, van den anderen kant, om, ingevalle er zware klagten mogten inkomen, daarin eerder te kunnen voorzien, dan wanneer dezelve verzegeld herwaarts gezonden wierden. Ook uit dit oogpunt heeft de generaal *Buonaparte* dit gedeelte der instructie beschouwd, zoo als men opmaken kan uit de volgende zinsnede van eenen brief, hem door sir *G. Cockburn* geschreven. „Ik aarzel niet met u in te stemmen, dat de geest welke Zr. M. gouvernement, in dat gedeelte der instructiën bezield heeft, uit den wensch ontstaan is, om een spoedig hulpmiddel daar te stellen tegen de ongemakken, waar over gij u zoudt hebben te beklagen; doch alhoewel die geest u gunstig zij, moet gij niet uit het oog verliezen, dat het eene regtvaardigheid is, mij en mijne opvolgers verschuldigd, van voor te komen, dat er geene aanklagte tegen ons, zes maanden lang in Europa bekend zij, zonder dat dezelve van eenige aanmerkingen van onzen kant verzeld ga." Het is dan baarblijkelijk, dat overmits de gouverneur gehouden is, om de tegen hem ingebragte klagten naar Europa op te zenden, de generaal *Buonaparte* hoegenaamd geen reden van zich te beklagen gehad heeft. Wat betreft verzegelde brieven aan den Prins Regent, bijaldien sir *G. Cockburn*, of sir *H. Lowe* dergelijke brieven in Europa hadden laten komen, zou ik mij ten pligt hebben gemaakt om dezelve te openen; doch ik zou niet belet hebben, dat dezelve den Prins Regent ter hand gesteld zouden geweest zijn. In dit land, alwaar de ministers voor de daden des Souvereins verantwoordelijk zijn, moeten zij kennis dragen van de mededeelingen, die aan denzelven gedaan worden.

De generaal *Buonaparte* beklaagt zich verv volgens, dat toen hij verlangde boeken uit Europa te hebben, men de zoodanige achter gehouden heeft, die op den tegenwoordigen tijd betrekking hadden. De waarheid hier van is, dat hij kort na zijne aankomst op *St. Helena*, den wensch te kennen gegeven heeft, om eenige boeken te bekomen, ten einde zijne bibliotheek compleet te maken; hij zelf heeft daarvan de lijst opgemaakt, welke herwaarts is gezonden. Deze lijst is aan een vermaard fransch boekverkooper binnen London ter hand gesteld, met last, om zoodanige dier boeken, die hij had te leveren, en de overige van andere boekverkoopers te bezorgen. Verscheiden dier boeken, te London niet te bekomen zijnde, gelastte men den boekverkooper, om die uit Parijs te ontbieden, dien ten gevolge heeft men er eenige van daar ontvangen; doch verscheiden over het militaire vak heeft men niet kunnen bekomen. Deze boeken, welke 13 of 1400 p. st. gekost hebben (in de memorie van *Montholon* noemt men zulks *eenige boeken*) zijn hem toegezonden geworden, met opgave der redenen, waarom ook de anderen er niet bijgevoegd waren. Volgens de memorie van *Montholon*, heeft deze ijver, om aan de wenschen van den persoon in kwestie te voldoen, in diens oogen geene waarde hoegenaamd gehad. Hij beklaagt zich, dat men hem de dagbladen niet toezendt. Om echter met den edelen lord *Holland* niet van gevoelen te zijn dat men verpligt is, den generaal *Buonaparte* alle dagbladen te zenden, die hij wenscht te hebben, is het genoegzaam te weten, dat er pogingen gedaan zijn, om door middel der dagbladen, correspondentie met *Buonaparte* te houden. Hij beklaagt zich ook van geene correspondentie met eenen boekverkooper te mogen hebben. Dit is niet waar ten ware hij daar onder verstond, dat hij die correspondentie niet houden mogt bij verzegelde brieven; want er is geen reden, om die correspondentie met open brieven te beletten. Hij beklaagt zich nog, van met zijn' bankier of agent niet te mogen corresponderen; doch hij is even vrij, om die correspondentie te openen, mits onder de bovengezegde bepalingen, en er kan geene reden zijn, om verzegelde brieven aan eenen bankier te zenden. Het is zeker, dat de nooddwang, om aan zijne vrienden niet dan bij open brieven te mogen schrijven, zeer hard is; want men kan de uitboezemingen zijns harte niet aan het papier toevertrouwen, wanneer men te voren weet, dat dezelve onder de ijskoude oogen eens opzigters zullen komen; doch dit is op eene briefwisseling met eenen bankier niet toepasselijk. Wie heeft ooit hooren spreken van eene teedere traite op den bankier, of van een hartstogtelijk bevel tot den verkoop van eenige publieke fondsen?

De belangrijkste beschuldiging houdt in, dat de, door den generaal *Buonaparte* of de lieden van zijn gevolg, afgezonden wordende brieven, door subalterne officieren gelezen worden. Dit is mede niet waar. Sir *H. Lowe* heeft de grootste naauwgezetheid in de uitoefening van zijnen pligt dienaangaande gebezigd; wanneer er brieven door zijne handen gegaan zijn, heeft hij nooit aan eenig persoon, wie hij ook zijn moge, en welk vertrouwen hij ook in hem stelde, toegestaan om dezelve in te zien, hetzij dat die brieven aan op *St. Helena* wonende personen of aan anderen buiten het eiland geadresseerd waren. Sir *H. Lowe* weet niet, wat tot klagten te dien opzigte aanleiding kan hebben gegeven; het eenige, wat hij deswegens gissen kan, bestaat in het volgende: Toen *Napoleon* en zijn gevolg naar *St. Helena* gezonden werden, vertrokken de schepen met zoo veel overhaasting, dat zij verscheiden noodzakelijke voorwerpen, als linnen en andere dergelijke noodwendige artikelen, niet konden medenemen. Men dacht, dat het zeer ongemakkelijk voor hen zijn zoude, te moeten wachten, tot dat zij die, op hun opontbod, uit Europa zouden kunnen bekomen, en men zond hun die gevolgelijk achter na. Ten tijde toen die artikelen aankwamen, schreef *Las Cases* juist eenen brief naar Europa; dezelve ging door de handen van Sir *H. Lowe*, welke daar uit ontwaarde, dat de artikelen, die reeds aangekomen waren, daar in gevraagd werden. Sir *H. Lowe* schreef aan *Las Cases*, om hem te melden, dat hij die artikelen had, en dat dezelve zeer tot zijnen dienst waren, hem tevens de aanmerking makende, dat het gevolgelijk misschien onnoodig zou zijn, den brief te verzenden, of ten minsten, die artikelen daar in te ontbieden. *Las Cases* verweet, in zijn antwoord aan Sir *H. Lowe*, dat hij eenen brief, aan eene dame geaddresseerd, had durven lezen, en dat hij hem artikelen aanbood, welke uit eene lands-kas gekocht waren, daar hij wist, dat de keizer die zelf wilde koopen. Zoo werd Sir *H. Lowe* behandeld, en zie daar den eenigen grond, op welken eene dergelijke beschuldiging kan berusten.

Het volgend verwijt luidt aldus: „Er zijn te *St. Helena* brieven gekomen voor de officieren van 'skeizers gevolg; dezelve waren opengebroken en aan u overgegeven, doch gij hebt dezelve nog niet medegedeeld, om dat zij niet door het kanaal van het engelsch ministerie kwamen. Dus moesten zij nog eene reis van 4000 mijlen doen, en die officieren hadden het hartzeer van te weten, dat er berigten op de rots waren van hunne vrouwen, hunne moeders, hunne kinderen, en dat zij den inhoud daarvan niet, dan na zes maanden, zouden vernemen."

Deze beschuldiging is geheel valsch, en heeft niet den minsten grond. Zoodra sir *H. Lowe* die zinsnede in de memorie vond, schreef hij aan *Montholon*, en sommeerde hem, om daadzaken op te geven. Men bragt geene voorbeelden of daadzaken desaangaande bij, ja zelfs kwam er geen antwoord, uit hoofde dat het aangehaalde volstrekt valsch is. En indedaad niets is, in de omslagtige papieren, welke van *St. Helena* verzonden worden, lastiger en walgelijker, dan de verachting voor alle waarheid, die dezelve kenmerkt. Men leest in eenige derzelven, dat niemand die op het eiland *St. Helena* aankomt, zonder pas *Buonaparte* naderen mag. Zie hier, hetgeen de instructiën te dien opzigte behelzen:

„Wanneer er schepen op het eiland aankomen, en zoo lang dezelve in het gezigt zijn, moet de generaal binnen de grenzen blijven, alwaar de schildwachten geplaatst zijn. Gedurende dien tijd is alle gemeenschap met de inwoners verboden."

Zoodanig luiden letterlijk die instructiën; doch de uitvoering daarvan is zeer zacht geweest; sommige op het eiland aangekomen personen, die een pas aan den gouverneur of aan den admiraal gevraagd hebben, hebben verlof bekomen, om zich naar *Longwood* te mogen begeven; echter op voorwaarde, dat zij vooraf de toestemming van den graaf *Bertrand*, of van iemand der personen, die zich bij *Buonaparte* bevinden, moesten vragen en bekomen hebben.

Het is onwaar, dat alle gemeenschap tusschen den generaal *Buonaparte* en de inwoners verboden is. De inwoners mogen hem wel is waar, niet zonder pas naderen, doch er is geen voorbeeld van, dat er een pas geweigerd is, noch dat men iemand belet heeft, hem te naderen, met uitzondering nogtans van de zoodanigen, die men betrapt heeft, terwijl zij beproefden, om, onder vermomming of valschen namen, tot hem te geraken.

Er is ook gezegd geworden, dat hij geene gemeenschap met de officieren van het garnizoen mogt houden, zulks is al mede ongegrond. Hij trad, op zekeren dag, in gesprek met een' officier van het 53ste regement, en gaf dat korps, alsmede de officieren er van (waarvan niet een, zoo hij zeide, naar deszelfs verdiensten, te hoog bevorderd kon worden) den grootsten lof; vervolgens gaf hij zijn leedwezen te kennen, dat alle gemeenschap met hen hem verboden was. De officier verzekerde, dat er zoodanig verbod niet bestond; hij scheen daarover verwonderd; doch, sedert dien tijd, heeft hij geen meerdere gemeenschap met hen gehouden, dan ten tijde, toen hij veronderstelde, dat het verbod bestond.

Wat nu den persoon des generaals *Buonaparte* betreft, zoo luiden de instructiën als volgt: „De generaal moet steeds verzeld zijn van een' officier, door den admiraal of door den gouverneur, naar gelang der omstandigheden, te benoemen. Indien het den generaal veroorloofd wordt, om de grenzen, alwaar de schildwachten geplaatst zijn, te overschrijden, moet hij *ten minsten* van één' ordonnans verzeld zijn."

Nu had hij in het begin van zijne detentie, eenen omtrek van ten minsten twaalf mijlen, binnen welken hij te paard of te voet mogt gaan, zonder van eenig officier verzeld te wezen; en deze omtrek is, sedert niet verkleind geworden, dan toen men vernomen heeft, dat hij van het in hem gestelde vertrouwen misbruik gemaakt had, trachtende de inwoners op zijne zijde te krijgen. Deze omtrek is thans op acht in plaats van op twaalf mijlen bepaald, en binnen denzelven mag hij vrij rond gaan, zonder van eenig officier verzeld te zijn. Buiten deze grenzen mag hij wel in alle gedeelten van het eiland komen, doch moet als dan verzeld zijn van een' officier, wiens rang niet minder wezen mag, dan die van kapitein bij het leger. Zoo dat men niet zeggen kan, dat hij, ook te dien opzigte, aan onredelijke beperkingen onderworpen is.

De generaal *Buonaparte*, zegt men, mag uit zijn huis niet komen, gedurende den eenigsten tijd, dat de ligchaamsbeweging onder dit klimaat gezond is. De waarheid is, dat alhoewel het hem niet is veroorloofd, om, na zonnen ondergang, door het eiland te gaan, hij zich echter altijd, wanneer het hem lust, in den tuin mag begeven; doch hij heeft gezegd, dat hij niet van wandelen hield, wanneer hij zoo zeer gadegeslagen wierd. Sir *H. Lowe* heeft sedert, om hem genoegen te geven, de schilwachten, gesteld op plaatsen, van waar zij hem niet kunnen beschouwen, en moet men dan die schildwachten intrekken, op tijden en uren, waar in het gemak van eene ontkoming dezelve waarschijnelijker maakt: men verbeelde zich voor een oogenblik, dat de kamer, in plaats van de motie van den edelen lord te bediscustieren, de ontkoming van *Buonaparte* vernomen had; dat zij sir *H. Lowe* voor hare balie deswege moest ondervragen, en dat men hem in dat geval vroeg, wanneer en van waar hij ontkomen was, en of hij niet door schildwachten bewaakt werd? Wat zou de kamer denken, indien sir *H. Lowe* antwoordde, dat de generaal *Buonaparte*, des avonds, uit zijnen tuin ontkomen was, en dat men de schildwachten had ingetrokken, om dat dezelve hem mishaagden? Wat zou men van dergelijk eene verschooning denken? Uwe lordschappen moeten derhalve den onaangenamen en delicaten toestand in het oog houden, in welken sir *H. Lowe* geplaatst is. Hij verbeurt zijn bestaan, zijn' goeden naam, indien de generaal *Buonaparte* ontkomt, en zoo deze daartoe zelfs geene poging doet, zal het niet aan lieden ontbreken, die, door een valsch medodoogen geleid, sir *H. Lowe* de voorzorgen verwijten zullen, die misschien een vlugt zouden hebben voorgekomen.

De staat van het verblijf van den generaal *Buonaparte* is mede tot een onderwerp van klagte gemaakt door hem zelven en de personen van zijn gevolg; doch deze klagte is mede zeer onbillijk. Het uitkiezen van de plaats zijner woning, is met éene uitzondering slechts, aan hem en sir *George Cockburn* overgelaten. Spoedig na zijne aankomst, reed hij met sir *George* naar *Longwood*, en op het zien van die ligging, zeide hij, dat hij die plaats boven alle anderen op het eiland zoude verkiezen, en dat hij verzocht, dat aldaar eene tent mogt opgeslagen worden, tot dat het huis gebouwd

zoude zijn. Aan dit verlangen werd terstond voldaan; maar middelerwijl wilde hij eene kleine kamer betrekken in het huis van een der inwoners, liever dan naar de stad te gaan. Om nu de misnoegde gezindheid aan te toonen van de menschen, die hem verzelden, zal het genoeg zijn te zeggen, dat, twee dagen nadat hem, volgens zijne eigene begeerte, was toegestaan zijn verblijf in die kamer te nemen, sir *George* een' brief ontving van een der generaals van *Buonaparte*'s gevolg, waarin hij zich beklaagde over de wreede behandeling, die men zijnen meester aandeed, door hem op die plaats te bannen. Hij bleef drie geheele maanden in die kamer, en was zeer onwillig het huis te verlaten, uit hoofde van den omgang, dien hij met het huisgezin had; doch toen hij eindelijk naar *Longwood* verplaatst werd, en zag, dat hij niet tot op een' zekeren afstand konde uitgaan, zonder verzeld te worden van een officier, begonnen eerst zijne ernstige klagten. Hij is misnoegd over zijne woning, en ontevreden, wanneer men die wil verbeteren of uitbreiden. Het gebrek aan gemak, met betrekking tot zijne kamer, is aan niets dan aan zijn eigen slecht humeur te wijten. Hij heeft opgemerkt dat indien hij lang op het eiland moest blijven, hij een nieuw huis wilde gebouwd hebben; doch hij geloofde dat het gouvernement van dit land zoude omver geworpen worden, of dat er eene verandering in het bestuur van Frankrijk plaats zoude hebben, en hij, in beide gevallen, bevrijd zoude worden, en dat hij derhalve zijne woning als eene zaak van geen belang aanmerkte.

Wat aangaat de onkosten van generaal *Buonapartes* onderhoud, is hetgeen daar over in den brief van *Montholon* gezegd wordt, onwaar. Er zijn geene voorstellen gedaan zoo als daarin gemeld wordt. Er bestond natuurlijk een verlangen om de uitgaven zoo veel te verminderen als voegzaam was, en men was van oordeel, dat die tot op de in den brief vermelde som konden gebragt te worden; hoewel men geene pogingen in het werk gesteld heeft, om dit denkbeeld ten uitvoer te brengen. Men had berekend, dat de onkosten van het huishouden te *Longwood* onder de 4000 pond sterl. jaarlijks konden gebragt worden; en in dat geval, zoude eene diergelijke som genoegzaam geweest zijn voor de persoonlijke uitgaven van generaal *Buonaparte* en zijn gevolg. Niemand toch zal willen betwisten, dat daar hij onderhouden wordt uit de fondsen van dit land, alle mogelijke bezuiniging in zijn etablissement moet gemaakt worden; maar in plaats van 8000 pond, wilde het gouvernement voor het etablissement van *Longwood* 12,000 pond sterling toe leggen, hetgeen zeker genoegzaam is, om dat aan sir *Hudson Lowe* en zijn' staf niet meerder wordt gegeven. Het is waar, dat *Buonaparte* aangeboden heeft de geheele onkosten van zijn verblijf op zich te nemen, doch op zoo buitengewone voorwaarden, dat men daar niet naar konde hooren. Hij eischte, dat zijne geheele briefwisseling ongeopend zoude geschieden; en dat al het geld, hetgeen hij mogt ontvangen, ter zijner eigene beschikking zoude zijn. Indien men dit toestond, was hij gereed een' wissel te trekken; en hij scheen vol vertrouwen; dat zijn papier met betaling zoude worden vereerd. Waar het geld van daan moest komen, wist men niet; doch men was op *Longwood* algemeen van gedachten, dat hij over het geld, hetgeen hij mogt begeeren, konde beschikken.

De minister wenschte niet, dat *Buonaparte* zijne eigene onkosten droeg, en maakte daarom geen gewag van de uitgestrektheid zijner hulpbronnen, maar hij wilde alleen aantoonen, dat *Buonaparte* geen reden van klagen heeft, daar hij zoo veel van dit land bekomt voor zijn onderhoud, als de gouverneur van het eiland, die groote vertieringen moet maken, zoo door vreemdelingen te ontvangen, als door de inwoners te onthalen. Indien hij nu begrijpt, dat de hem toegelegde som ontoereikende is en meerder vraagt, zoude men hem uit die fondsen, welke hij erkent te bezitten, en onder zekere omstandigheden, willens was tot zijn onderhoud te besteden, geld kunnen geven.

Ook is er geklaagd, dat *Buonaparte* slechts eene flesch wijn daags bekwam. Men weet, dat men, om diergelijke verdeeling te regelen, rekent op de hoeveelheid, die men per persoon toestaat. 's Konings tafel, en de tafel der militairen worden in dit land op eene flesch wijn daags per hoofd berekend, en om de mildheid aan te toonen, waarmede men met *Buonaparte* te werk is gegaan, zal het voldoende zijn van een uittreksel te geven van den opgemaakten staat van den wijn, aan hem en zijn gevolg geleverd. Er zijn twee soorten van kaap-wijn, eene mindere en eene betere soort; de eerste is voor de bedienden en de andere voor den generaal en zijn gevolg. In veertien dagen tijds, waren, van de mindere soort, 84 flesschen uitgegeven, en van de andere, 336 flesschen, waaronder 14 flesschen madera wijn 14 flesschen champagne, 7 constantia, 84 teneriffe, en 140 flesschen bordeaux wijn.

Het getal personen, die daarvan voorzien zijn, bevat alleen den generaal, zes officieren, twee vrouwen en twee kinderen, die zeker niet zoo veel wijn drinken, dus tien menschen, aan welke, in veertien dagen, 19 flesschen daags, den eenen dag, door den anderen gerekend, gegeven zijn, hetgeen op bijna twee flesschen per hoofd uitkomt. Daarenboven waren er nog 48 flesschen porter-bier geleverd, hetgeen drie flesschen daags voor het gezelschap was. Hieruit blijkt, dat er geene reden van klagte kan bestaan over de schaarschte in het voorzien van zijn' kelder.

Wanneer men al de klagten onderzoekt, vindt men derzelver ongegrondheid. De gouverneur kan zijn gezag niet bewaren of zijn' pligt betrachten, indien hij den gevangenen met mindere bepalingen behandelde. Moet *Buonaparte* niet gevangen blijven, dan moet men hem vrijlaten; doch moet hij gevangen blijven, dan moeten ook alle maatregelen genomen worden, om hem zoodanig te houden, en voor zijne ontsnapping te zorgen. Indien hij, door het verzuim der ministers, ontvlugte, zouden deze zeker de berispingen niet ontgaan van die lieden, welke nu om minder gestrengheid vragen, en zelfs zoude, men hun kunnen verwijten, dat zij zijne vlugt begunstigd hadden, om een of ander oogmerk van eigenbelang te bereiken.

De minister eindigde met te zeggen, dat hij, geen' grond voor de motie van lord *Holland* vindende, zich tegen dezelve moest verklaren.

[*Staats Courant*.

SPANJE.

MADRID, *den 30sten December*.

Echte brieven van Rio-Janeiro melden, dat de Koning van Portugal voornemens is eene reis in zijne Europische staten te doen, en dat hij waarschijnlijk in de maand Mei aanstaande, te *Lissabon* zal aankomen. De Koning, de Koningin, de infant don *Carlos* en zijne gemalin zullen zich, met hunne geheele hofhouding, naar *Badajoz* begeven, en er zal tusschen beide de Monarchen, aan gene zijde de Guadiana eene zamenkomst plaats hebben.

Volgens dezelfde brieven, hadden de portugesche troepen, vier mijlen van *Monta-Video*, eene positie genomen, en hadden dezelve reeds verscheiden zware schermutselingen met de opstandelingen gehad, welke het voordeel steeds aan den kant der Portugezen, uit hoofde van derzelver meer voortreffelijke krijgstugt was gebleven. Nogtans was men beducht, dat de worsteling uiterst bloedig zou worden, dewijl de onafhankelijken van dat gedeelte van Amerika gezworen hebben, liever onder de puinhoopen hunner steden om te komen, dan zich aan Spanje te onderwerpen. Zij hebben het volgende devies op hunne vanen geplaatst: *De republick, de vrijheid, doodelijke oorlog aan Spanje!*

[*Staats Courant*.

DUITSCHLAND.

HAMBURG, *den 31sten December*.

Van Koppenhagen word gemeld, dat de Neger-Koning *Christophe*, van Haiti (St. Domingo), die voormaals slaaf is geweest van eene weduwe op het eiland St. Thomas, welke nog in leven is, haar onlangs aangeschreven en verzocht heeft, om zich bij hem te begeven, ten einde gelegenheid te hebben om haar zijne dankbaarheid te betoonen over de goedheid, die zij hem in zijnen vorigen toestand had bewezen, hetwelk zij evenwel had afgeslagen; doch waar op hij haar op nieuw had gebeden om ten minsten haren zoon aan hem te zenden, aan wien hij gaarne zijne dankbaarheid zoude willen bewijzen.

— De Amerikaansche en Engelsche dagbladen hebben, sedert eenigen tijd vele onrustige tijdingen verspreid, wegens misverstand en botsingen tusschen de vrije Amerikaansche Staten en Rusland, en om die voorgewende botsingen te bevestigen, de oproeping van den Russischen minister *von Daschkorff*, en van den generaal consul *Kosloff*, te hulpe genomen. Wij weten inmiddels van goederhand, dat er tegenwordig weder tusschen de beide regeringen eene volkomene goede verstandhouding heerscht; dat de Amerikansche zaakgelastigde in Petersburg, sedert lang, weder ten hove verschijnt, en dat de secretaris van den Amerikaanschen President, de heer *Coles*, die onlangs uit Rusland komende, eenige dagen in Hamburg vertoefde, de bevestiging eener volkomene bijlegging overbragt. Daar hij met deze zaak zelf belast is geweest, verdiend dit berigt des te meer geloof.

[*Staats Courant*.

DE Kommissarissen van het door de Muziek Liefhebbers alhier op den 19 April van het voorleden jaar gegeven concert, ten voordeele van het Fonds ter vereering en aanmoediging van de Nederlandsche gewapende dienst, en bijzonder tot ondersteuning van de weduwen en kinderen der gesneuvelden, mitsgaders der verminkten in de roemrijke slag van Waterloo, kunnen nu het genoegen hebben, ter informatie van hen die welwillend hier toe hebben gefourneerd, kopij mede te deelen van eene hieromtrent ontvangene missieve van het Hoofdbestuur te Amsterdam.

No. 563.

AMSTERDAM, *den 14 April 1817*.

Het Hoofdbestuur ter aanmoediging en ondersteuning van den gewapenden dienst in de Nederlanden, vindt zich aangenaam verrast door de milde bijdrage van *f*. 2168, tot ons Fonds* en verzoekt de vrijheid om u voor haar deszelfs opregte dank te betuigen. Wij zullen niet nalaten er opentlijke melding van te doen, en het zal aan de deelgeregtigden tot ons Fonds, zeker dubbel aangenaam zijn te vernemen dat men ook in een ander werelddeel hunner gedenkt, en dat de verre afstand de belangstelling niet doet verflaauwen voor de brave verdedigers van Vorst en Vaderland, maar dat men zoo wel in de kolonien als in het moederland, blijmoedige offers aanbied, ten teeken van dankbaarheid voor de gelukkige en roemvolle verlossing van den Franschen Dwingeland.

Het Hoofdbestuur voornoemd en in deszelfs naam,
(*get.*) L. G. VAN LIMBURG STIRUM,
President.
(*get.*) HULSHOFF,
Secretaris.

Bekendmaking.

PRESIDENT en Raden van Finantien, als daartoe geautoriseerd, maken bij deze bekend, dat op Woensdag den 17 dezer maand, in het lokaal van den Raad openbaar zal worden aanbesteed de levering van:

50 *Vadem Brandhout*,

voor het Militaire Magazijn te Weltevreden, zijnde de voorwaarde van deze aanbesteding, ter Secretarie van den Raad dagelijks ter lezing te bekomen, van des morgens 9 tot des namiddags 2 uren.

President en Raden van Finantien,
H. W. MUNTINGHE.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris van den Raad voorn.
BOUSQUET.

Bekendmaking.

PRESIDENT en Raden van Finantien, als daartoe door Hunne Excellencien Kommissarissen Generaal geautoriseerd, maken bij deze bekend, dat eerlang eene openbare verkooping van KOFFIJ zal plaats hebben, waarvan de tijd nader zal worden bepaald.

President en Raden van Finantien,
H. W. MUNTINGHE.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris van President en Raden voorn.
BOUSQUET.

BATAVIA, *den 27 Aug*. 1817.

Bekendmaking.

PRESIDENT en Leden van den Magistraat der Stad Batavia en dies ommelanden, in aanmerking genomen hebbende dat de onverschilligheid van velen der inwoners (inzonderheid Chinezen en andere Onchristenen) van de stad, voorstad en derzelve nabijheid, in het schoon houden van hunne huizen, andere gebouwen, als mede het verwaarlozen der kreken, doodevaarten, kreupel bosschen door en op hunne erven, veel al aanleiding geven tot ziektens en ongesteldheden, waar in hunne goede naburen moeten deelen, niet tegenstaande daar tegen herhaalde goede en tot het oogmerk bevorderlijke orders en wetten zijn daar gesteld.

En overwegende dat de tegenwoordige gesteldheid van het weder, een meer dan ge-

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

* Zie Java Govt. Gazette 27 Julij 1816, vol. 5, No. 231.

BIJVOEGSEL TOT DE BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den 13den* SEPTEMBER, 1817.

[*vervolg der courant.*

wone aandagt vereischt op het weg ruimen van alles wat voor de gezondheid der inwooners kan worden gerekend nadeelig te zijn.

Gelasten en bevelen dat overeenkomstig de bestaande orders van den 25sten Mei 1809, en den 16den Januarij 1814, alle inwooners van de stad, voorstad en dies omstreken, zonder eenige uitzondering hunne huizen, pakhuizen, stallen, hekken, muren en andere gemetselde of getimmerde constructien, binnen den tijd van eene maand na dato dezes zullen moeten laten witten en reinigen, en in eenen zoodanigen staat houden; sub poene dat bij nalatigheid door den eigenaar of huurder van zoodanig huis of gebouw, zal worden verbeurd de eerste maal 22, de tweede maal 44, en de derde maal 66 guldens ter dispositie van het Gouvernement.

Dat voorts alle degenen die kreken, doode vaarten, of kreupel bosschen op, door, of langs hunne tuinen of erven hebben, dezelven binnen den tijd van twee maanden na dato dezer zullen moeten uitdiepen, dempen of weg kappen, alzoo dit anders van wege President en Leden van den Magistraat ten kosten van de daar omtrent achterlijk blijvenden, zal worden gedaan.

Zijnde de respective officieren en dienaren van policie, benevens de Wijkmeesteren gelast voor de naarkoming der voorenstaande bevelen te waken, en van alle nalatigheid daarin, behoorlijke aangifte te doen.

BATAVIA, *in het Stadhuis den 25sten Aug. 1817.*

President en Leden van den Magistraat voorn.

P. T. CHASSE, *President.*

Ter Ordonnantie van dezelven,

J. C. SCHMIDT, *Sec.*

Bekendmaking.

DE Ontvanger van 's Lands Middelen, als daartoe gekwalificeerd, waarschuwd mits deze, elk en een iegelijk die tot nog toe nalatig zijn gebleven, om voor ultimo October aanstaande, de belastingen:

Van het half procent op de eigendommen.
Der vijf procent op de inkomsten der bazaars.
Op de vruchtdragende klapper-boomen, en
De slaven tax.

ten zijnen kantore te betalen, ter voorkoming van schade.

De Ontvanger voormeld.

J, M. VAN BEUSECHEM.

BATAVIA, *Augustus 26, 1817.*

Advertentie.

WORDT mitsdezen, aan de inschrijvers van het fonds tot aanmoediging van s'Lands zeedienst te Amsterdam bekend gemaakt; dat de nog onbetaalde sommen welke door hen op de in deze Residentie rondgezondene lijsten, ingeschreven zijn geworden, gedurende de maand September, dagelijks met uitzondering der zon en feestdagen, in het bureau van den ondergeteekenden, tegen kwitantie ontvangen zullen worden.

Den Fungerende Resident van Buitenzorg.

F. E. HARDIJ.

BUITENZORG, *den 1sten Sept.* 1817.

Advertentie.

ALZOO den Hoogen Raad van Justitie te Batavia, aan den Griffier van welmelden Rade *Pieter van Hoek*, als gekwalificeerd zijnde om loco den Sekwester en Curator van insolvente boedels, den boedel van wijlen *Benedictus Philibertus Titus*, te beneficeren ten behoeve der *ad opus jus habentium*, heeft verleend citatie bij edicte *ad valvas curiæ*, op en de jegens alle bekenden en onbekenden, die eenig regt, actie of pretentie ten lasten van den voorschreven boedel en nalatenschap vermenen te hebben.

Zoo is het dat ik *Willem Anthonij van den Heuvel*, eerste gezworen Exploicteur van welmelden Hoogen Raad, bij dezen dagvare alle bekenden en onbekenden, die eenig regt, actie of pretentie ten laste van den boedel en nalatenschap van voornoemden *Benedictus Philibertus Titus*, vermenen te hebben, om op Woensdag die wezen zal den 24sten September aanstaande, des morgens ten half acht uren, ter rolle van welmelden Hoogen Raad te compareren, dan wel gemagtigden te zenden, ten einde hunne pretentien te institueren, op *poene*, dat alle defaillanten die ten voorschreven dage en plaatse niet compareren nochte gemachtigden zenden, verstoken zullen zijn van hun regt en de actie.

Aldus gedaan en gepubliceerd na voorgaande klokke slag ter zale van het Raad-huis te Batavia dezen achtien September, 1817.

W. A. VAN DEN HEUVEL,
E. g. Expl.

Vendu Advertissementen.

Door Vendu-meesters zullen de volgende Vendu-ties worden gehouden, als:

Op Maandag den 15 September 1817.

VOOR het Sterfhuis van wijlen den Chinees *Sim Poko*, staande op Djilacking in de Chinesche-Kamp, van huismeubelen, slaven, en andere goederen meer.

Op Dingsdag den 16 September 1817.

VOOR de woning van de Chinezen *Ko Tjouwko* en *Ocij Hokseeng*, staande buiten de voormalige Diestpoort op de nieuwe Bazaar, zal ten overstaan van Kommissarissen uit den Hoogen Raad van Justitie, verkooping worden gehouden van een partij bij wege van executie achterhaalde goederen, bestaande in huismeubelen, en andere goederen meer.

Op Woensdag den 17 September 1817.

VOOR het Huis van *J. Mackertich*, staande op de Groote Roea-malacca, van huismeubelen, goud en zilverwerken, Javasche gingangs, sarongs en kleedjes, fijne guinezen, moeselinen, Bengaalsche chitzen, Maccassaarsche sarongs, slaven, en andere goederen meer.

Op Donderdag den 18 September 1817.

VOOR het Vendu-kantoor, van diverse losse goederen, en precies om 11 uren de navolgende vastigheden, als;

Voor rekening van *A. Maarschalk.*

Eerstelijk, Zeker stuk land genaamd Tjitrap, en een klein gedeelte van het land Soekaradja te zamen getrokken en tot een gemaakt, tusschen de 10 en 15 uren gaans zuid-oostwaards buiten deze Stad in het Oosterveld het blok B. sub No. ....; belend ten noorden met de berg Poetrie, en het land Nengewer of Tjikias of het 2de ondertenoemen stuk, ten zuiden met het gebergte Magemedong, ten oosten over de rivier Tjilingsie met de landen Clappa Nongal en Tjilingsie van *Pieter Michiels, c. s.* en ten westen over de rivier Tjikias met het land Soekaradja, van *Pieter Tencii*, en het land Tjibinong, van den WelEdelen Gestrengen Heer *van Riemsdijk.*

Ten tweeden: Zeker stuk land genaamd NENGEWER OF TJIKIAS, gelegen tusschen de 8 en 11 uren gaans, zuid-oostwaards buiten deze Stad, tusschen de rivier Tjilinsie en Tjikias, in de blokken B, en D, sub No........ belend ten oosten met een gedeelte van de rivier Tjilingsie en Baccassie over dezelve met *Pieter Michiels*, c. s. ten westen en noorden met de rivier Tjikias, en over dezelve met het land Crangang, van den Heere *van Riemsdijk*, en een gedeelte van het land Pondok Gedee, toebehoorende aan den Heere *Fetmenger*, en ten zuiden met het midden van den berg Poetrie, en het land Tjitrap of het eerste beschreven stuk.

Ten derden. De Inventaris, van welmelde Landerijen.

Voor rekening des boedels van wijlen *J. A. Hofsteeder.*

1. Zeker stuk tuin-land, bebouwd met een groot steenen huis, combuis, dispens slaven-vertrekken, en een speelhuis, alle van steenen met pannen gedekt, staande en gelegen omtrent een half uur gaans oostwaards buiten deze Stad, in het Oosterveld, het 1ste deel van het blok L, sub No. 39, belend ten zuiden met den heeren weg langs de Angiolsche-vaart, ten noorden met het Zee-strand, ten oosten met den Heere *W. V. H. van Riemsdijk*, en ten westen met *Tan Lienko.*

2. Zeker stuk bosch-land, gelegen omtrent 5 kwartier uur gaans oostwaards buiten deze Stad, tusschen de Angiolse-rivier en het Zee-strand, in het Oosterveld, het blok H, sub No: ...., belend ten zuiden met de zoute rivier Angiol, ten noorden met het Zee-strand, ten oosten met *luitenant Assan Oedien*, en ten westen met *kapitein Dal Rahim.*

N. B. De breedte en diepte van voorschreven perceelen zijn dagelijks voor de verkooping ten Vendu-kantoor te zien.

Op Vrijdag den 19 September 1817.

VOOR het negotie-huis van *J. G. Wolfarth*, staande aan de oost zijde van de Tijgersgracht, van Rijnsche, Moesel, en Bergerack wijnen, Hollandsch bier op bottels, post en kardoes papieren, penneschagten, naaigarens, en andere goederen meer.

Advertentie.

DE door de Weeskamer te Batavia op den 5den Augustus j.l., voorloopig geannonceerde publieke verkoop van de landen TJITRAP en NENGEWER of TJIKIAS, gelegen in de Ommelanden van Batavia, ten behoeve van de erven, van wijlen den heer *J. S. H. Wustenberg*, zal gevolg nemen op Donderdag den 18 September 1817, des morgens ten 11 uren precies voor het Vendu-kantoor, alwaar deze perceelen in eens zullen worden verkocht.

De verkooping geschiedt overeenkomstig de instructie voor het Vendu-kantoor bij den opslag.

De kooper treedt onmiddelijk in de possessie van de gekochte landen.

De lijfeigenen en inventaris-goederen waaronder 306 koebeesten, 26 schapen, acht karren, een bieljard, een gamlangspel, 17 metale stukjes en 32 geweren, aan den heer *A. Maarschalk* behoorende, zal het aan de keuze van den kooper worden overgelaten, om den inventaris in zijn geheel, door gezworen taxateurs gewaardeerd op indische guldens Tien Duizend drie Honderd drie en Twintig, overtenemen of niet. De inventaris overnemende consenteerd de heer *Maarschalk* dat de kooper des verkiezende voor het beloop dezer *f.* 10323, aan hem in betaling geeft, eene schuldkennisse met twee goedgekeurde borgen rentende drie vierde proCent. in de maand, de inventaris niet overnemende, zal de kooper aan den heer *Maarschalk* de tijd van eene maand moeten gunnen om de inventaris goederen van het land wegtevoeren, en hem daartoe tegen billijke betaling met de noodige gewone transportmiddelen moeten gerieven.

De eigendoms bewijzen, de omschrijving der belendingen en de inventaris liggen ter inspectie op het Vendu-kantoor en bij de Weeskamer, alwaar ook nadere elucidatien zijn te erlangen.

Op last van de Weeskamer.

De Secretaris,

J. H. COX.

BATAVIA, *den 4den Sept.* 1817.

*** Heden verloste mijne geliefde huisvrouw *Catharina Rieca Cransen*, zeer voorspoedig van eene Dochter.
P. T. Couperus.
Cramat, *den 5 Sept.* 1817.

Advertentie.

ALLE degenen die iets te pretenderen hebben, dan wel schuldig zijn in den boedel van wijlen *Theodora Anthonij*, gelieven zig te adresseren binnen den tijd van eene maand gerekend van den 20sten Augustus tot den 20sten September 1817, aan deszelfs Testamentairen Executeur.
A. ALEXANDER.

Advertentie.

DIE iets te vorderen heeft van of verschuldigd is aan den boedel van wijlen, Majoor *Mochamat Paridan Toisaletta Babandam*, gelieve daarvan opgave en betaling te doen, in den tijd van zes weken, gerekend van heden; aan
Mohamat Japar Jenal Babandam.
SECH ABDUL RAGMAN.
IMAN AUSMAN.
Executeuren.
Batavia, *den 25 Aug.* 1817.

Advertentie.

DE ondergeteekende voor eenigen tijd op reis zijnde, verzoekt degenen welke vorderingen ten zijnen lasten hebben, zich op den betaaltijd te vervoegen bij den Heer *de Vos*, geëmploijeerde bij de Waterstaat, wonende te Batavia.
J. PEEREBOOM,
Fung. Direct. over de Waterstaat.
Tanabang, *den 28sten Augustus* 1817.

Advertentie.

J. G. WOLFARTH vindt zich verpligt zijn negotie zaken met medio September ac; te vereffenen, verzoekt een ieder welke gelden aan hem voor gekochte goederen schuldig is, dezelve binnen den bovengenoemden tijd te voldoen, de ingebreken blijvende, zal zonder twijfel zich aan onnodige kosten zien blootgesteld.

Advertentie.

DE ondergeteekenden zich genoodzaakt vindende hunne rekeningen met ultimo September, te liquideren verzoeken een ieder welken nog eenige gelden, voor aangekochte goederen van hen of van ieder in het bijzonder, mogten verschuldigt zijn, voor den gemelden tijd te laten voldoen.—Voorts is bij hun nog te bekomen, ligt en zwaar bier, seltser-water bij het douz. op kruiken, congnac-brandewijn, roode, rijnsche, witte, madera, pontak en constantie wijnen bij het douz. en bij de kist, alsmede alle fijne wijnen, azijn en Teneriffe wijnen bij de kwart pijp, pijpen in soort, tabak, sigaaren, schrijf boeken en schrijf behoeftens, ronde en driekante hoeden, cazemieren, epauletten, hoeden en degen dragons, goud-draad, zijde linten en kousen, Leidsche polomieten bij de el, ijzerwerken en gereedschappen, disels, bijlen, &a. &a.
G. M. de Weitzel,
J. F. Leps, jr.

Advertentie.

ALLE degenen die iets te pretenderen hebben van, dan wel schuldig zijn aan den boedel van wijlen *S. J. Penneman*, gelieven daarvan opgaven te doen, voor ultimo dezer maand aan deszelfs executeur *B. F. Willems.*
Batavia, *den 4den September* 1817.

Advertentie.

HORSFIELD, biedt te koop aan, zijn Huis te Sourakarta, zijnde eene gerieflijke woning, voorzien van ruime bovenvertrekken en gallerij; benevens achter gebouwen, stallingen en genoegzaam voor een tamelijk talrijk huisgezin. Hetzelve kan in bezit genomen worden den 1sten November aanstaande.
T. HORSFIELD.
Sourakarta, *den 25 Sept.* 1817.

Te koop.

VOOR afbraak, de bakkerij met dies bijgebouwen staande aan de zuidzijde van de Chinesche gracht, adres bij *J. G. Bockemohle.*

Advertentie.

BIJ *Jan Piet*, op de Moorsche-passer, zijn in kommissie voor kontante betaling te bekomen de ondervolgende, pas aangebragte goederen als: Engelsche mans en vrouwe zadels, zweepen in soort, hoofdstellen, pleete trensen, goude horlogien, repetitie en zilvere dito, pendules, witte en roze kouleure zijde dames kousen, &a., &a., &a.

Advertentie.

OP de Hoek van de Koe en Kalverstraat, in No. 14, veelerhande soorten van kinderspeelgoed, palhoute-messen, boekspiegels, groot en klein formaat schrijfpapier, teekenpapier, naturelletjes, unsters, strijkijzers, stale snuiters, koffijmolens, wafelijzers, potloden, brandglazen, ouwels, versdoozen, lakens, &a.

Advertentie.

BY *M. Meijer*, op de Groote Roea-Malakka, No. 12, is te bekomen voor contante betaling de ondervolgende goederen als: fraaije glaswerken, pleet goed, fijne katoene, zijde mans en vrouwe kousen, zijde handschoenen, fijn neteldoek, linnen, chitsen, mans hoeden, genever, Hollandsch zeildoek, Vlaamsch linnen, Hollandsch touwerk, ijzer, platlood, teer, &a. &a.

Advertentie.

J. G. WOLFARTH, op de Tijgersgracht No. , heeft in commissie ter verkoop, wagen trijpen, benevens de complete garnitures voor wagens, goud en zilver borduur draad, goude en zilvere passementen en gallons, verschillende soorten van goude en zilvere pailletten, klingkangs en superfijne naaigarens, &a., &a.

Berigt.

BIJ *Van Gent* en *Comp.*, op Molenvliet, zijn te bekomen: eene fraaije verzameling van goed-geconditioneerde muziek-werken, allen door bekende autheurs gecomponeerd.

Advertentie.

BIJ *Huijsers*, op de Tijgers-gracht No. 3, zijn te bekomen in kommissie, tegen kontante betaling, beste Bengaalsche CIGAAREN, jongst aangebragt per het schip Lord Minto.

Te koop.

EEN slaven-jonge zijnde een zadelmaker met zijn wijf en kind, te bevragen bij
J. D. PIETERS,
Batavia, *den 12den September* 1817.

Berigt.

DE ondergeteekenden met elkander geassocieert onder de Firma van *J. van Reenen, en Co.* verzoeken alle degenen voor wien zij zich in privé, welcer als borgen hebben geinterponeerd, zich voor ultimo van December aanstaande van andere borgtogten te willen voorzien, gevende hiermede aan de daar bij belang hebbenden kennis, dat zij de door elk hunner zoodanig gepasseerde borgtogten na verloop van dien tijd als vervallen zullen beschouwen.
J. van REENEN.
J. SCHILL.
Batavia, *den* 8 *Sept.* 1817.

Advertentie.

SKELTON & CO. zijnde tegenwo met volmagt voorzien van de „ be Assurantie Compagnie" te Cal om voor derzelver rekening Polisse Assurantie te teekenen, hebben de publiek daarvan te onderrigten.
Batavia, *den 29sten Augustus* 1817

Advertisement.

MESSRS. SKELTON AND CO ing received Authority fro Globe Insurance Company, of Cal to grant Policies of Insurance, account, on Ships and Merchandize; beg to acquaint the Public, that they accordingly prepared to do so.
Batavia, 29th August, 1

Bekendmaking.

DE ondergeteekende, zich met den *J. Specht* geassocieerd hebbe maakt bij deze het geëerd publiek beke dat zijne commissie-affaire voortaan worden waargenomen onder de firma *Van Gent* en *Comp.*
A. W. N. van GEN

Advertentie.

D. A. *Disandt* fijnschilder en gulder, maakt aan het publiek kend dat hij zijne proffessie wil voor te ten huize No. 5 aan de oostzijde de Tijgersgracht, recommandeerd zich, dien einde in ieders gunst, voor het sch ren en vergulden van hunne ri gen. &. &.

Advertentie.

IEMAND, het zij man of vrouw, laatst gemelde, genegen zijnde assistentie van eene dame, welke bin kort naar Holland staat te vertrekken, reize mede derwaards te doen, wordt halve vrije passage eene redelijke belooi in Holland te betalen, aangeboden, a ter Drukkerij.
Batavia, 27 *Aug.* 181

Gestolen.

TUSSCHEN den 19den en 21sten te Batavia, uit het Pakhuis va ondergeteekenden:

Twee kleine kistjes, een, inhoudende uitmuntende fijne tafel lakens, van een e zelfde patroon, waarvan het eene is r en een halve el lang en zes ellen breed het andere acht ellen lang en zes ellen b beide zonder naad.

Het andere kistje heeft ingehoude werk of naaikistje.

De ondergeteekenden verzoeken een bij wien dit te koop wordt gebragt zelve aan te willen houden, en belove diegenen die hetzelve terug brengt e dader aangeeft, eene belooning va guldens te zullen betalen.
J. van REENEN, &
Batavia, *den 28sten Augs.* 1817.

VERGADERING in de Societeit de monie op maandag den 15 Se ber 1817, s'avonds ten half zeven
F. BREDERO.

GEDRUKT TE BATAVIA, O
's Lands Drukkerij.